

Posudek vedoucí diplomové práce Michaely Bobkové *Femme fatale v hispanoamerických modernistických románech*

Hispanoamerický modernismus představuje období přelomu 19. a 20. stol. a souzní tak v hlavních rysech s atmosférou *fin de siècle*. Modernisté se sytili z mnoha vlivů, především francouzského symbolismu, zároveň ale chtěli vytvořit něco nového, vlastního. Proto je to doba zásadní renovace poezie i prózy, tedy také románu. Modernistický román přináší důraz na subjektivnost a introspekci, hlavním hrdinou je často umělec, intelektuál či vědec. Ovšem vedle něj se objevují ženské postavy, které se vzdalují romantickému pojetí. Asi nejznámějším prototypem je osudová žena, *femme fatale*, kterou dobře známe z evropských literatur.

Právě její ztvárnění se rozhodla zkoumat Michaela Bobková ve své diplomové práci. Tu můžeme rozdělit na dvě části: druhá kapitola je kontextová, třetí – která rozsahem tvoří většinu práce – přináší analýzu literárních děl. Je to obvyklá struktura, která se ukazuje pro zvolenou tematiku adekvátní a jak jsem již zmínila, těžiště je opravdu literární.

Kontextovou kapitolu považuji za zdařilou. M. Bobková nejprve nabízí určitý sociologický a společenský rámec, který poté propojuje s existencí archetypu *femme fatale* v kultuře. Zajímavý je např. postřeh, že modernita v něčem přináší větší uniformitu a někteří jedinci tak touží zdůraznit svou odlišnost. Autorka se ale – zcela logicky – věnuje především rodícímu se ženskému hnutí, měnící se roli ženy a fenoménu *new woman*, který má sice anglosaský původ, ale reflektuje obecné trendy tehdejší společnosti. Koherentně pak dochází ke konstatování, že v umění symbolizuje tyto proměny právě osudová žena; nezapomíná připomenout, že ovšem většinou jde stále o mužskou představu a ztvárnění. *Femme fatale* je tedy spíše mužskou fantazií. Oceňuji, že M. Bobková stručně zmínila i různé předchůdkyně moderní *femme fatale*, a to nejen nejznámější Salome; určitě by bylo zajímavé blíže se podívat na ony postavy mulatek v hispanoamerické literatuře (mulatka je „symbolom ženy, ktorá má črty oboch kultúr, pričom ale skutočne nepatrí ani do jednej, čím predstavuje určitú formu slobody, ktorá pramení z jej oslobodenia sa od spoločenských noriem a tradícií zastávajúcich ktoroukoľvek z týchto dvoch kultúr“, s. 24) – to už ale přesahovalo cíl této práce.

Tím je analýza ženských hrdinek, které mají rysy *femme fatale*, v dílech tří modernistů: v novelách E. Gómeze Carilla a v románech M. Díaze Rodrigueze a J. A. Silvy. Autorka zvolila velmi dobrý korpus, který tvoří díla různorodá – stylisticky i tematicky – ovšem vhodná pro analýzu právě díky přítomnosti různých ženských postav, které se větší či menší měrou blíží archetypu osudové ženy.

Michaela Bobková nabízí velmi detailní analýzu jednotlivých hrdinek a za zdařilé považuji fakt, že ji postavy zajímají na mnoha úrovních; věnuje se samozřejmě jejich roli v ději, ale také využití různých symbolů (např. u jmen), intertextualitě (např. odkazy na Shakespearovy hry) a v neposlední řadě tomu, jak jsou literárně konstruovány – z jaké perspektivy je čtenář poznává, co to umožňuje a naopak nedovoluje apod.

Diplomová práce je čtivá, autorka dobře zakomponovává ukázky z analyzovaných děl i citace ze sekundární literatury (která je velmi rozsáhlá) a až na občasné stylistická či jazyková zaškobrtnutí (např. redundantní „protichůdných opozicíí“, s. 64) předložila vyzrálý odborný text. (Pozor na chybu v bibliografii: Manuel Díaz Rodríguez má jako první příjmení Díaz.)

Vzhledem k výše řečenému doporučuji práci k obhajobě a navrhuji hodnocení *výborně*.

Praha, 17. 8. 2023

Mgr. Dora Poláková, Ph.D.